

Kako šugavost, osobito u početku, ima stanovite sličnosti s mnogim drugim kožnim bolestima, a i s promjenama, što ih na koži uzrokuju uši, treba u svim sumnjivim slučajevima pozvati veterinara, da utvrdi sigurnu dijagnozu bolesti.

Ako se na muzarama ustanovi šuga, treba im ošišati dlaku i kožu oprati sapunicom ili otopinom sode, a onda namazati 5%-tnom otopinom kreolina ili mašću u istoj koncentraciji. Još ih je bolje kupati ili prati otopinom šugavana, koji lijek s točnom uputom o upotrebi možemo nabaviti u svakoj veterinarskoj stanici.

Krepka i dobra prehrana potpomaže liječenje. U svakom slučaju, kad liječimo šugu, moramo postupati kao i kod ušljivosti, dakle istodobno temeljito očistiti, raskužiti i okrečiti sve nastambe.

I kod ušljivosti i kod šugavosti goveda vrlo je važno, da bolest odmah u početku sigurno utvrdimo, kako bismo odmah započeli liječiti i tako stado izliječili bez većih šteta za proizvodnju. Kako *Sarcoptes* šuga prelazi i na čovjeka, treba biti na oprezu u radu s bolesnim životinjama.

Ing. Butraković Marija, Osijek

UNAPREĐENJE MLJEKARSTVA-PRILOG TMP OSIJEK

Ako ste za vrijeme rada razgledali bilo koje veće mljekarsko poduzeće, uočili ste na prvi pogled samo žustro kretanje ljudi, čuli ste šum strojeva, cijedenje mlijeka, buku kanta, štrcanje vode i vidjeli čitav niz raznih cijevi...

Svuda pokret, rad, život. Sve se čini zamršeno. Samo po sebi nameću se pitanja: kamo, kako, zašto? Dobivate i odgovore, kratke, na brzinu, i već je obilazak raznih odjela završen.

U tako kratko vrijeme niste se mogli zadubiti u bit i svrhu svih procesa, ali ste ipak mogli steći drugačiju, ispravniju predodžbu od prijašnje, koja se osniivala samo na čitanju u dnevnoj, a možda i u stručnoj štampi o tome, kako mljekarski radnici pasteriziraju mlijeko, pune njime boce, separiraju ga, proizvode vrhnje, maslac, sireve, neki kazein, pa čak i mliječni prah.

Ovdje se pred vama odvijao redoviti, svakidašnji život. Život jednog organizma, koji je sastavljen od ljudi i strojeva, organizma, čiji dijelovi funkcioniraju skladno, a rezultat svega toga treba da su kvalitetni mliječni proizvodi.

To i jest prava svrha toga rada.

Ali ono, što ste vidjeli, samo je površina. Jeste li se i zapitali: na koji se zapravo način ostvaruje spomenuta svrha?

Da ste slučajno jednog vrućeg ljetnog popodneva ušli u park-dvorište T.M.P. Osijek, u doba, kad inače mljekara miruje, bio bi vam na to dat odgovor sam po sebi... Mljekara miruje, bolje reći: miruje samo jedan dio njezin. — Strojevi. Ali drugi dio, najvažniji, taj je u pokretu. Nije to mehanički pokret, nego onaj, o kojem zapravo zavisi sav uspjeh mljekare. U akciji je samo čovjek. Održava se mljekarski tečaj za namještenike: radnici, službenici, terenski instruktori-kontrolori, prodavačice iz prodavaona T. M. P. Osijek. I tako to traje čitavi lipanj i srpanj. Akcija je aktualna. Zahtijevaju je mlijeko i ljetna toplina.

Po zaključku radničkog savjeta ove tvornice organizira se tečaj za 36 polaznika. Drže ga tri predavača, inženjeri agronomije, namještenici T. M. P. Osijek. Predavanja su popraćena fotografijama, crtežima, tabelama, skupnim sistemati-

skim objašnjavanjima u pogonu, a upotpunjena ekskurzijom na uzorne objekte poljoprivrednog dobra »Belje« i predispitnim kružocima. Polaznici od najmlađih do najstarijih, sudjeluju sa živim zanimanjem.

Građa, koja se obrađivala u tečaju, bila je vrlo opsežna i prilično teška, te je trebalo mnogo pažnje i volje, da se prouči. Kako je u zimskim mjesecima održan vrlo uspješni zdravstveni tečaj, nakon kojeg je kolektiv pohvaljen kao vrlo marljiv i discipliniran, to je već bilo i uvjeta za ozbiljan rad.

Učesnici mljekarskog tečaja T. M. P. Osijek (Foto: Butraković)

U prvim predavanjima obuhvaćena su najvažnija pitanja iz općeg stočarstva i produkcije mlijeka, kako bi radnici u mljekari dobili jasniju sliku, o čemu zavisi količina i kvaliteta mlijeka, prije negoli ga preuzmu mljekare.

Tu su, među ostalim, obrađivane ove teme: svrha uzgoja stoke; govedarstvo naše okolice; utjecaj držanja, ishrane i zdravija na proizvodne sposobnosti muzara; dobra staja; životinjske i ljudske bolesti, koje se prenose mlijekom (napose tuberkuloza, bruceloza, slinavka i šap, tifus, dizenterija i t. d.); prehrana i njega mliječnih grla; izbor dobre muzare; stvaranje mlijeka; faktori, koji utječu na količinu i kvalitetu mlijeka; ručna i mehanička mužnja; održavanje čistoće staja, muzara, mljekarskog osoblja, pribora, posuda i strojeva u proizvodnji, obradi i preradi mlijeka; tehnološke i u vezi s time ekonomske posljedice zapostavljanja principa mljekarske bakteriologije i t. d.

Iza ovih predavanja obrađena su svojstva, kemijski i biološki sastojci mlijeka i njihovo značenje, mane mlijeka, svrha i vrste pasterizacije, naši pasteri, hlađenje mlijeka, proizvodnja mlijeka u prahu, sirarstvo, maslarstvo, pa uobičajene metode i važnost laboratorijske kontrole mlijeka i pogona.

Svrha ovoga tečaja bila je, da i naši nekvalificirani radnici steknu osnovno znanje o govedarstvu, mužnji, mlijeku, o važnosti i načinima održavanja čistoće pri rukovanju mlijekom, čistoći strojeva i pribora, s kojim rade, i o ulozi, koju imaju u poduzeću radnici i njihov rad.

Opće, a i mljekarsko predznanje slušača bilo je različito, ali kako su svi ozbiljno pratili predavanja i marljivo se spremali za ispit, svi su vrlo dobro savladali opsežni materijal. To dokazuje i srednja ispitna ocjena kolektiva: 3,75!

Svrha je postignuta. Sada svi naši radnici, namještenici, pratioci kamiona, terenski instruktori-kontrolori, olakšavaju rad stručnjaka, svojih učitelja, te i oni mogu seljake-proizvođače, s kojima stoje u svakidašnjoj vezi, upozoriti na mnoge važne momente, o kojima zavisi kvalitet mlijeka, što ga mljekara otkupljuje.

Nekoliko radnika i radnica, koji već rade duže vremena u mljekarskoj struci, nastavit će učenje i podvrgnut će se ispitu za kvalificirane mljekarske radnike.

Radnički savjet T. M. P. Osijek, shvativši ispravno važnost da se usavršuju njegovi stručnjaci, zaključio je, da direktor i dva inženjera posjete poljoprivrednu izložbu u Rimu.

Ovaj radni kolektiv ne ide samo za tim, da stručno izobrazuje vlastite radnike i službenike. Čitavog ljeta izmjenjuju se u tvornici praktikanti-studenti, budući mljekarski stručnjaci. U VII., VIII. i IX. mjesecu vršili su u tvornici praksu: 6 naših i jedan strani student agronomije (Njemačka). Sve troškove za smještaj snosilo je poduzeće. Osim toga ove godine je radnički savjet odobrio stipendiju za jednog studenta agronomije u Zagrebu i za jednog đaka u Mljekarskoj školi u Kranju. Dva stipendista koji su završili ove godine dvogodišnje školovanje u toj školi, namješteni su.

Nova akcija T. M. P. Osijek oko unapređenja mljekarstva u nakupnom području svog rejona upravo je započela. Iz vlastitih sredstava nabavila je 14 mladih rasplodnih bikova u suradnji sa Stočarskim odjelom Poljoprivredno-naučno istraživačke stanice u Osijeku, a kod razdiobe pazilo se na brojno stanje i kvalitetu muzara u obližnjim kotarima. Tako je kotar Osijek dobio 3 rasplodnjaka, Beli Manastir 3, Đakovo 4, Valpovo 4.

Spomenuvši još, da se trebalo boriti za odobrenje kredita za nabavu kvalitetnih krava muzara, završujemo ovaj prikaz o radu T. M. P. Osijek oko unapređenja govedarstva kao mliječno-sirovinske baze i mljekarstva svoga rejona. Takav će rad pripomoći, da se ostvari 10-godišnji perspektivni plan za podizanje mljekarstva i uopće poljoprivrede u FNRJ.

To je, eto, smisao života i rada u jednoj od naših novih, modernih mljekara.

STOČARSKE SMOTRE

U rujnu i listopadu organizirali su mnogi Kotarski NO-i stočarske smotre, tako na pr. Županja, Đakovo, Đurđevac, Koprivnica, Pregrada, Vrbovec i t. d.

Stočarske smotre imaju zadaću da pobude interes stočara za uzgoj što produktivnije stoke. Stručnjaci na samim smotrama imaju prilike upoznati se sa stanjem stočarstva nekog područja i dati smjernice, da se ono poboljša. Ocjenjivanje poučno djeluje na stočare, a same nagrade stimulativno.

Od spomenutih smotara **najveća je bila ona u Đurđevcu**, održana 20. IX. o. g. Uz smotru je bio i jedan od najvećih sajmova rasplodnih goveda simentalčke pasmine. Prije same smotre posebna je komisija s kontrolnim asistentom obišla u dva dana: Novo Virje, Molve, Semovci, Hampovica, Virje, Kalinovac, Ferdinandovac, Kloštar, Pitomača, Budrovec, Čepelovac i Đurđevac. Kod tog obilaska izabrana su i ocijenjena grla, koja su imala doći na izložbu 20. IX. o. g.